

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL PAREIGŪNŲ IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-693 15
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-4600 IR PAREIGŪNŲ
IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-693 1 IR 6 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-4950 (TAP-20-1911(2) (20-13535(3))

2020-12-21 Nr. NV-3402

Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Tikslas: pateikti Vyriausybės išvadas dėl šių įstatymų projektų:

- Seimo nario K. Smirnovo įstatymo **projekto Nr. XIIIIP-4600**, kuriuo siūloma pareigūnų ir karių valstybinės pensijos priedą už tarnybą mokėti nepriklausomai nuo to, ar asmuo turi kitų draudžiamųjų pajamų.
- Seimo narės A. Papirtienės įstatymo **projekto Nr. XIIIIP-4950**, kuriuo siūloma skirti pareigūnų valstybines pensijas maitinės pareigūnams tarnavusiems iki 2019 m. ir perkeltiems į karjeros valstybės tarnautojų pareigas maitinės sistemoje.

Esama situacija:

1. Pareigūnų ir karių valstybinės pensijos priedo (1 bazinės pensijos dydžio – 180,95 Eur, 2021 m. – 183,8 Eur) mokėjimas priklauso nuo asmens turimų draudžiamųjų pajamų dydžio:

- ✓ jeigu pajamos per mėnesį yra lygios arba didesnės negu 1 MMA (607 Eur, 2021 m. – 642 Eur), priedas nemokamas;
- ✓ jeigu pajamos per mėnesį yra mažesnės negu 1 MMA, mokama priedo dalis, kuri apskaičiuojama bazinės pensijos dydį dauginant iš koeficiento, apskaičiuoto pagal formulę: $K = (MMA - P) / MMA$, čia: K – koeficientas, P – asmens draudžiamosios pajamos.

Dirbančių darbingo amžiaus asmenų, gaunančių pareigūnų ir karių valstybinę pensiją ir negaunančių priedo, yra apie 6,8 tūkst., o gaunančių priedą (dirbančių ir nedirbančių) – apie 7 tūkst. 2019 m. pareigūnų ir karių valstybinėms pensijoms išmokėta 77,44 mln. Eur (iš jų priedui beveik 13 mln. Eur).

2. Teisę į pareigūnų ir karių valstybinę pensiją turi tik maitinės mobiliųjų grupių pareigūnai, maitinės postų pareigūnai ir maitinės pareigūnai, atliekantys kriminalinę žvalgybą ir (arba) ikiteisminį tyrimą ir vidaus tarnybos pareigūnai. Maitinės pareigūnai, kurie įgyvendinant Tarnybos Lietuvos Respublikos maitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1383 buvo perkelti į karjeros valstybės tarnautojų pareigas, teisės gauti pareigūno valstybinę pensiją neturi. 2018 m. gruodžio 1 d. į karjeros valstybės tarnautojų pareigas buvo perkelti 275 buvę statutiniai maitinės pareigūnai.

Esmė: Vyriausybės išvadoje siūloma:

1. nepritarti įstatymo projektui Nr. XIIIIP-4600 dėl šių priežasčių:

- valstybinės pensijos priedo už tarnybą tikslas – kompensuoti pareigūnams ir kariams, negalintiems integruotis į darbo rinką dėl profesinės veiklos specifikos, negautas darbo pajamas, iki jie įgis teisę gauti socialinio draudimo pensiją. Siekiant padėti pareigūnams ir kariams integruotis į darbo rinką yra numatyta pareigūnų ir karių, išleidžiamų į pensiją, integracijos į darbo rinką ir medicininės reabilitacijos priemonių sistema.

- darbingo amžiaus dirbantiems pareigūnams ir kariams valstybinių pensijų gavėjams kartu su darbo užmokesčiu mokama ir valstybinė pensija, kurios dydis nemažinamas. „Sodros“ duomenimis, 58 proc. pareigūnų ir karių valstybinių pensijų už tarnybą gavėjų, kurie įgytą teisę gauti priedą, darbo užmokestis (bruto) yra 1,2 tūkst. eurų ir daugiau, o 2019 m. paskirtos pareigūnų ir karių valstybinės pensijos už tarnybą vidutinis dydis buvo 318 eurų.
- pritarus pasiūlymui nebūtų pasiektas valstybės teikiamos socialinės paramos tikslas, nes priedą gautų ir asmenys, kurie dalyvauja darbo rinkoje ir kuriems negautų darbo pajamų nėra tikslo kompensuoti. (Konstitucinis teismas (KT) yra konstatavęs, kad socialinės paramos rūšys, dydžiai, teikimo sąlygos turi būti tokios, kad būtų sudarytos prielaidos ir paskatos kiekvienam visuomenės nariui stengtis pirmiausia pačiam pasirūpinti savo ir šeimos gerove, prisidėti prie visos visuomenės gerovės).
- teisę gauti priedą įgytų apie 7 tūkst. valstybinių pensijų už tarnybą gavėjų. Lėšų poreikis 2021 m. sudarytų 16,7 mln. eurų, 2022 m. – 17,8 mln. eurų, 2023 m. – 19 mln. eurų papildomų valstybės biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į dabartinę situaciją ir neapibrėžtumą, negalime priimti papildomų finansinių įsipareigojimų.

2. nepritarti įstatymo projektui Nr. XIII-4950 dėl šių priežasčių:

- įstatymų leidėjas, nustatydamas, kad teisę į valstybinę pensiją turi tik muitinės pareigūnai, dirbę muitinės mobiliosiose grupėse ar muitinės postuose arba atlikę kriminalinę žvalgybą ir (arba) ikiteisminį tyrimą, atsižvelgė į pareigūnų ir karių valstybinės pensijos paskirtį, kuri atskleista konstitucinėje doktrinoje, – „atlyginti už sudėtingą, atsakingą, dažnai rizikingą ir pavojingą asmens tarnybą valstybei“ (KT 2008 m. gruodžio 24 d. nutarimas) ir įvertino būtent šių muitinės pareigūnų tarnybą, kuri skyrėsi nuo kitų muitinės pareigūnų, kuriems nebuvo taikomi tokie patys reikalavimai ir apribojimai.
- Kalėjų departamento ir vidaus reikalų sistemos pareigūnams, kurie buvo perkelti į karjeros valstybės tarnautojų pareigas, teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją buvo išsaugota, nes minėti pareigūnai visada turėjo teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinę pensiją.
- pritarus pasiūlymui išsiplėstų pareigūnų ir karių valstybinių pensijų gavėjų ratas, būtų pažeistas ir konstitucinis asmenų lygiateisiškumo įstatymui principas, nes muitinės pareigūnams, kurie išėjo iš tarnybos muitinėje iki 2018 m. gruodžio 1 d. ir kuriems teisė į pareigūnų ir karių valstybinę pensiją niekada nebuvo nustatyta, lygiai taip pat, kaip ir į karjeros valstybės tarnautojų pareigas perkeltiems muitinės pareigūnams, siūlomos nuostatos nebūtų taikomos.
- 2021–2023 m. kasmet reikėtų skirti apie 615 tūkst. eurų papildomų valstybės biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į dabartinę situaciją ir neapibrėžtumą, priimti papildomų finansinių įsipareigojimų nėra galimybių.

Įstatymų projektams skirti papildomų lėšų 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte nenumatyta.

Derinimas: Nutarimo projektas svarstytas 2020-11-17 tarpinstituciniame pasitarime, 2020-11-18 suinteresuotų institucijų (SADM, VRM, FM ir Muitinės departamento) pasitarime ir 2020-12-23 ministrų pasitarime. Projektui su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų neturi.

Vyriausybės išvados Seimui turėjo būti pateiktos iki 2020 m. spalio 21 d.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome **svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.**